

УДК 616.21-053:049.3

ДІТЯЧА ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ПІДРУЧНИК
/ А.А. Лайко, А.Л. Косаковський, Д.Д. Заболотна та співавт. /
За ред. проф. А.А. Лайка. – К.: Логос, 2013. – 576 с.

Рецензований підручник «Дитяча оториноларингологія» є результатом багаторічної праці колективу авторів з Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика та ДУ «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка НАМН України» під керівництвом проф. А.А. Лайка. В національному підручнику з дитячої оториноларингології розглядаються питання діагностики, сучасних методів консервативного лікування та хірургічного втручання. Основою підручника є багатий практичний досвід авторів та систематизовані дані літератури з проблем дитячої оториноларингології.

Підручник рекомендовано до друку Вченою радою НМАПО ім. П.Л. Шупика (протокол №5 від 18 травня 2011 р.) та Асоціацією дитячих отоларингологів України від 25.11.2011р. (протокол №1/11) і надруковано згідно з наказом МОЗ України від 22.06.2010р №502 як єдиний Національний підручник.

Позитивні рецензії на підручник дали заслужений діяч науки і техніки, доктор мед. наук, проф. Р.А. Абизов, заслужений діяч науки і техніки, доктор мед. наук, проф. Ю.В. Мітін, заслужений діяч науки і техніки, доктор мед. наук, проф. Г.І. Гарюк, доктор мед. наук, проф. С.М. Пухлик.

Підручник написаний на високому методичному рівні відповідно до навчального плану та типових навчальних програм для лікарів-інтернів і слухачів циклів спеціалізації та тематичного удосконалення медичних університетів і медичних академій післядипломної освіти.

Підручник написаний українською мовою в обсязі 576 сторінок, має 119 ілюстрацій і 10 таблиць, що робить матеріал більш наочним. Відчувається чітко визна-

чений підхід та академічний стиль викладення матеріалу.

Повністю дотримано вимог міжнародної анатомічної номенклатури. Тираж – 500 екземплярів.

Структура підручника витримана в класичному стилі і складається із змісту, передмови, розділу «З історії розвитку отоларингології в Україні», 9 клінічних розділів (хвороби вуха, хвороби носа та приносових пазух, хвороби глотки, хвороби гортані, деякі хвороби стравоходу, природжені вади розвитку ЛОР-органів, специфічні захворювання дихальних шляхів, невідкладна допомога дітям із загрозливими станами), бібліографічного опису основної використаної літератури (38 джерел) та рекомендованої літератури для поглибленого вивчення (25 джерел), переліку 43 умовних скорочень, предметного покажчика (6 сторінок).

В логічній послідовності представлено всі розділи сучасної клінічної дитячої оториноларингології, орієнтованої на сучасні стандарти діагностики та лікування хворих з патологією ЛОР-органів. Викладення етіології, патогенезу, клінічної, симптоматики, діагностики, диференціальної діагностики та лікування базується на найновітніших даних вітчизняної і світової літератури.

Окрім того, лікування дітей з гострим середнім отитом, хронічним середнім отитом, хронічним тонзилітом, хронічним ринітом, секреторним отитом, сенсоневральною приглухуватістю, папіломатозом гортані, гострим і хронічним синуситом абсолютно адаптовано до протоколів надання медичної допомоги дітям за спеціальністю «дитяча оториноларингологія». Назви хвороб подаються українською і латинською мовами.

Значним позитивом підручника є детальне описання в підрозділі запальних захворювань середнього вуха таких тем, як закриті і відкриті варіанти тимпанопластики, хірургія лицевого нерва, оцінка функції та обстеження пацієнтів з патологією лицевого нерва, паралічем Белла, травматичним лицевим паралічем, ураженням лицевого нерва пухлиною, а також відновлення нерва та трансплантація, кінезітерапія, що не висвітлювалися в жодному посібнику чи підручнику, виданому раніше.

Окремі оцінки заслуговують деякі нові теми з підрозділу захворювань внутрішнього вуха, зокрема кохлеарна імплантація, операція та ускладнення кохлеарної імплантації, аудіологічні критерії відбору кандидатів на кохлеарну імплантацію, діти з пост- та прелінгвальною глухотою.

Слід зауважити, що після кожного розділу наводяться контрольні запитання, а в кінці підручника – еталони відповідей на запитання тестового контролю, що має неабияке значення в плані контролю за вихідним рівнем знань спеціалістів.

Вкрай актуальними і, на наш погляд, потрібними є підрозділи, присвячені ЛОР-онкології, в котрих доступно описані доброякісні і злоякісні пухлини ЛОР-органів. Оригінальним і дуже важливим є розділ, присвячений аномаліям розвитку ЛОР-органів, тому що вперше з цією патологією зустрічаються неонатологи та дитячі отоларингологи. Цікавими, особливо для отоларингологів, є розділи «Інфекційні захворювання дихальних шляхів» та «Невідкладна допомога дітям з загрозливими станами». Доцільною є характеристика клінічної симптоматики грипу, скарлатини, кору, коклюшу, дифтерії, інфекційного мононуклеозу. Не менш актуальним є опис герпетичної, кандидозної та ВІЛ-інфекції. Особливо важливими є схеми надання невідкладної до-

помоги дітям із загрозливими станами та дози препаратів.

Підручник має окремі непринципові недоліки, які не зменшують його значимість і важливість. Бажаним був би додаток: Протоколи надання медичної допомоги дітям за спеціальністю «Дитяча оториноларингологія», в складанні яких за дорученням Президента України і згідно із спільним наказом МОЗ та НАМН України приймав участь проф. А.А. Лайко. Враховуючи структуру посібника і основне спрямування на діагностику, клініку та лікування, підручник, на нашу думку, можна було б назвати «дитяча клінічна оториноларингологія». Створення підручника – це колосальна праця, а тому окремі зауваження та побажання відображають нашу особисту точку зору, мають рекомендаційний характер і абсолютно не впливають на актуальність, теоретичну та практичну цінність підручника.

В цілому національний підручник «Дитяча оториноларингологія» – це фундаментальна праця, в якій з вичерпною повнотою викладені всі розділи клінічної дитячої оториноларингології, що буде сприяти більш глибокому вивченню спеціальності. Без сумніву, національний підручник стане настільною книгою дитячих отоларингологів, отоларингологів, курсантів медичних університетів та слухачів медичних академій післядипломної освіти, лікарів-інтернів із спеціальності «дитяча оториноларингологія» і «оториноларингологія», а також буде корисним для педіатрів, лікарів служби швидкої та невідкладної медичної допомоги, лікарів загальної практики – сімейної медицини та для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації, підпорядкованих МОЗ України. А тому національний підручник «Дитяча оториноларингологія», безумовно, заслуговує на Державну премію України.

Зав. курсу отоларингології Буковинського державного медичного університету, канд. мед. наук, доцент О.Г. Плаксивий

Доцент курсу отоларингології Буковинського державного медичного університету, канд. мед. наук І.В. Калуцький

Дитячий отоларинголог О.Л. Геруш